

TUINKUNST EN PARKEN, HISTORIE EN INSTANDHOUDING

TUINKUNST EN PARKEN, HISTORIE EN INSTANDHOUDING

Het 'Groene Erfgoed' staat volop in de belangstelling. Er ligt een belangrijke taak om dit erfgoed te revitaliseren. De vraag hoe en op welke wijze dat kan gebeuren (door herstel in de vorm van restauratie, renovatie of transformatie, maar in elk geval conserverend) staat hierbij steeds centraal. De cursus speelt op die vraag in.

Monumentaal en historisch groen vraagt om een integrale, interdisciplinaire en samenhangende benadering van onder meer eigenaren, beheerders, bestuurders, overheden, tuin- en landschapsontwerpers, kunst- en cultuurhistorici, stedenbouwers, architecten, ecologen, botanici, tuinbazen en hoveniers. Kennis van de materie, te weten van concept, ontwerp, beplanting en gebruik in hun samenhang is van essentieel belang. Specialistische kennis is aanwezig, maar de afstand tussen kennis, theorie en het veld wordt onvoldoende overbrugd door gebrek aan training, onderwijs en onderzoek met betrekking tot monumentaal en historisch groen.

Instandhoudingsplan

Regelmatig en deskundig verricht onderhoud voor het behoud van monumentaal en historisch groen is een eerste en absolute vereiste. Door onoordeelkundig onderhoud vervagen, verdwijnen en verschromelen cultuurhistorische waarden en treedt verlies aan diversiteit op. Monumentaal groen en 'kwaliteitsgroen' in het algemeen vragen om een integrale benadering en een interdisciplinair samengaan van alle betrokkenen. Voor de kwaliteit van het geheel zijn hovenier, architect en rentmeester gezamenlijk verantwoordelijk. In de praktijk werken zij echter vaak afzonderlijk en vanuit hun eigen optiek. Voor de hovenier op niveau is samenhangende kennis van concept, ontwerpvisie en beplanting van essentieel belang. Maar ook de tuin- en landschapsarchitect en de rentmeester zullen inzicht moeten hebben in de praktische en

ambachtelijke aspecten van de instandhouding. Daarom worden in de cursus theoretische en praktische aspecten steeds in onderlinge samenhang gedoceerd. Dit komt tot uitdrukking in het lesprogramma waar een relatief groot aantal veld-dagen (verspreid over het land) wordt georganiseerd. In de cursus worden vrijwel alle theoretische en praktische aspecten van het instandhouden en ontwikkelen van tuinkunst en parken behandeld. In de dagelijkse praktijk van het professionele beheer is uiteraard sprake van werkverdeling. Deze basis cursus is echter integraal ingericht. Mogelijkheden voor gespecialiseerde cursussen als vervolg op de basisopleiding (waarbij bijvoorbeeld één van onderstaande leslijnen volledig wordt uitgediept) zijn momenteel in studie.

Groene monumentenzorg

De cursus Tuinkunst en Parken, historie en instandhouding is ontwikkeld door de Nederlandse Tuinenstichting, de Stichting tot Behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen, de Stichting Perennial Perspectives, het Agrarisch Opleidingscentrum Clusius te Hoorn, het Gilde van Tuinbazen en de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten. Bij verdere ontwikkeling van de cursus zullen ook andere inhoudelijke partners in het bestaande 'groene onderwijs' worden betrokken.

Doel: planmatig instandhouden

Als afgestudeerde kunt u een leidinggevende, beleidsbepalende en stimulerende rol spelen in het behoud, het beheer en de ontwikkeling van historische tuinen, parken en landschappen als onderdeel van het onroerende culturele erfgoed.

- U beschikt over kennis van drie hoofdthema's: ontwerp en vormgeving, hovenierskunst en rentmeesterschap
- U beschikt over kennis op hbo-bachelor niveau die geheel is afgestemd op de professionele wereld van tuinkunst en parken

Bestemd voor

De opleiding is vooral bedoeld voor personen die betrokken zijn bij groene monumenten en het culturele erfgoed en er behoefte aan hebben om hun kennis, die vaak in de praktijk is opgedaan, uit te breiden in zowel de diepte als de breedte, met als trefwoorden integrale benadering, praktische toepasbaarheid en instandhoudingsplan.

Inhoud

- In elk trimester komen alle 3 hoofdthema's aan de orde: Ontwerp en Vormgeving, Hovenierskunst en Rentmeesterschap. Per trimester ligt het accent op één van deze drie zogenaamde leslijnen.
- Onderdeel van de cursus zijn veld- en excursiedagen die op zaterdag worden gepland (in beginsel twee per trimester).
- In de praktijk zullen ook buiten het lesrooster 'spontaan' excursies, bezoeken, fietstochten e.d. worden georganiseerd waaraan facultatief kan worden deelgenomen.
- In de cursus wordt een aantal schriftelijke werkstukken verlangd, zowel individueel als projectmatig (tuinhistorisch onderzoek, groenbeheerplan, projectopdracht).

Leslijn Ontwerp en Vormgeving

- Historische ontwikkeling van tuin- en landschapsarchitectuur
- Ingrediënten van een tuin (zoals paden, omheiningen, bruggen en vijvers)
- Beplanting en dendrologie
- Belevingswaarde van tuinen en parken en de relatie 'groen, rood en blauw'
- Behoud van het groene cultuurgood, instandhouden van een groen monument
- Analyse en waardering tuinhistorisch onderzoek

Leslijn Hovenierskunst

- Landschap, waterhuishouding en bodemgesteldheid
- Gebouwde objecten in parken en tuinen

“VOORDAT JE KUNT RENOVEREN MOET JE WETEN HOE HET ERUIT HEEFT GEZIEN. DAT HISTORISCH BESEF IS DOOR DE CURSUS VERSTERKT.”

ANNE-KIM COPIJN

- Lanen, hagen, bomen, parkbos, hakhout, gazons, bloemenweiden, wildernis
- Historie en praktijk van de moestuin en de toepassing van fruit
- Historisch plantensortiment tuin, park en landschap
- Ontwikkelen visie en streefbeeld
- Groenbeheerplan

Leslijn Rentmeesterschap

- Het integrale beheerplan
- De praktijk van de instandhouding
- Belangenbehartiging, rechtsbescherming en overheidshandelen
- Object- en gebiedsbescherming, complexbescherming
- Economische aspecten rond tuin en park
- Rechtsvormen, contracten en afspraken

Organisatie

De cursus is ontwikkeld door Hogeschool Utrecht i.s.m. deskundigen uit het bedrijfsleven.

Lectoraat

De opleidingen binnen het domein Monumentenzorg worden inhoudelijk vormgegeven vanuit het lectoraat Monumentenzorg in de Praktijk. Dit lectoraat maakt deel uit van het

Kenniscentrum voor de Gebouwde Omgeving van Hogeschool Utrecht. Lector is dr. P.W.F. Brinkman, die tevens is verbonden aan de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten. Het onderwijsaanbod is opgezet in nauwe samenwerking met ervaren bouwhistorici en restauratie-architecten, die vanuit hun beroepspraktijk participeren in het onderwijs.

Naast het team van vakdocenten worden specifieke onderwerpen behandeld of begeleid door erkende specialisten. Regelmatig worden lessen gegeven vanuit de RACM en andere gerenommeerde instellingen.

Plaats

De colleges worden gegeven aan Hogeschool Utrecht, Nijenoord 1. In de omgeving is voldoende parkeerruimte. Hogeschool Utrecht is per openbaar vervoer goed bereikbaar. Sommige praktijklessen vinden op locatie plaats.

Afsluiting en diplomering

Als alle onderdelen met voldoende resultaat zijn afgesloten, ontvangt u een diploma van Hogeschool Utrecht.

Info

Aanmelden

U kunt zich inschrijven door het aanmeldingsformulier (portvrij) te sturen naar:
Centrum voor Techniek
Antwoordnummer 9666
3500 ZG UTRECHT
Faxen is ook mogelijk: (030) 238 88 89

Informatie over startdatum en prijs

Wij informeren u graag over de actuele startdatum en prijs. U kunt ook onze website raadplegen.

Meer weten

Bel (030) 238 88 88 en vraag naar de adviseur opleidingen ing. Marjorie Verhoek.

Cursusleiding

mr. drs. J.W. Edinga

Cursus op maat

Op uw specifieke kennisvraag zoeken wij graag een antwoord. Zo kunnen wij cursussen en opleidingen op maat voor u ontwikkelen die qua inhoud, niveau en duur worden afgestemd op uw behoeften. Deze in-company opleidingen verzorgen wij bij u in huis, in uw regio of op onze eigen locaties.

Centrum voor Techniek

Nijenoord 1, 3552 AS UTRECHT
Postbus 182, 3500 AD UTRECHT
Tel. (030) 238 88 88
Fax (030) 238 88 89
centrumvoortechniek@hu.nl
www.centrumvoortechniek.nl

Actief inspelen op opleidingsvragen

Centrum voor Techniek, het na- en bijscholingsinstituut van Hogeschool Utrecht - Faculteit Natuur en Techniek, verzorgt beroepskwalificerende kennisoverdracht voor professionals. Primaire aandachtsgebieden zijn de technische en daaraan verwante bedrijfskundige vakgebieden.

- Bedrijfskunde
- Engineering
- Gebouwde Omgeving
- ICT & Installatietechniek
- Life Sciences & Chemistry
- Materialen
- Onderhoud & Inspectie

Centrum voor Techniek levert een breed pakket aan opleidingsactiviteiten op zowel (dual) hbo-, post-hbo als master-niveau en voert kennisscans en onderwijsinnovatieprojecten uit. Centrum voor Techniek werkt samen met relevante brancheorganisaties en andere instellingen uit de onderscheiden vakgebieden. Deze samenwerking, en het nauwe contact met opdrachtgevers en individuele professionals, staat garant voor innovatief onderwijs en up-to-date kennis.

Duale opleidingen

Voor medewerkers met een mbo-diploma zijn duale hbo-opleidingen een uitstekende mogelijkheid in gemiddeld drie jaar hun bachelordiploma te behalen. Een gedegen intake, met oog voor eerdere opleidingen en werkervaring, zorgt voor een studietraject op maat. Naast uw baan volgt u twee dagdelen (één dag) les per week.

Cursus op maat

Op uw specifieke kennisvraag zoeken wij graag een antwoord. Zo kunnen wij cursussen op maat voor u ontwikkelen die qua inhoud, niveau en duur worden afgestemd op uw behoeften. Deze in-company opleidingen verzorgen wij bij u in huis, in uw regio of op onze eigen locaties binnen Hogeschool Utrecht.

Hogeschool Utrecht
Centrum voor Techniek
Tel. (030) 238 88 88
Fax (030) 238 88 89
centrumvoortechniek@hu.nl

www.centrumvoortechniek.nl

Lectoraat

Deze opleiding wordt inhoudelijk vormgegeven vanuit het lectoraat Monumentenzorg in de Praktijk. Lector is dr. P.W.F. Brinkman.